

שאלת רב ברירה – תמ"מ:

חברה החליטה להכריז על הענקה של אופציות לעובדיה ועקב מחלוקת שהתגלעה בין עובדי מחלקת הכספים של החברה לגבי תנאי האופציות ביקשו את עזרתך להכריע בנכונות דברי החשבים להלן:

חשב א': "אם תנאי האופציה ישאירו בידי החברה את בחירת חלופת הסילוק (הנפקת אופציות לבין תשלום מזומן) והיועץ המשפטי יקבע שמבחינה חוקית אין החברה רשאית להנפיק אופציות אלו, לא יהיה הבדל בין ההוצאה המצטברת שתירשם בספרים לעומת סך ההוצאה שתותר בניכוי לצרכי מס".

חשב ב': "בהתעלם מהשפעת המס, עד למועד מימוש האופציה, סך השינוי בהון בגין אופציה המסולקת במכשיריה ההוניים של הישות, יהיה בהכרח זהה או קטן יותר מסך השינוי בהון בגין אופציה המסולקת במזומן".

חשב ג': "בהנחה שהשווי ההוגן של המענק ילך ויגדל במהלך תקופת ההבשלה, ההוצאה המצטברת שתירשם במקרה של אופציה המסולקת במזומן תהיה בהכרח גדולה יותר מההוצאה המצטברת שתירשם במקרה של אופציה המסולקת במכשיריה ההוניים של הישות".

חשב ד': "לא משנה מה תהיה חלופת הסילוק של האופציה, אם ההענקה תהיה מותנית בתנאי שוק שלא יתקיים לבסוף, ההוצאה שנרשמה במצטבר בהכרח תבוטל".

נדרש - מי מבין החשבים צודק בטענותיו?

- א. רק חשבים א' ו-ב' צודקים.
- ב. רק חשב א' צודק.
- ג. רק חשבים א' ב' ו-ג' צודקים.
- ד. רק חשבים ב' ג' ו-ד' צודקים.
- ה. כל החשבים צודקים.
- ו. כל התשובות לעיל אינן נכונות.

פתרון – רב ברירה תמ"מ:

התשובה הנכונה היא א.

חשב א' – צודק! כאשר חלופת הסילוק נתונה בידי החברה, במצב בו ההנפקה של המכשירים ההוניים איננה ישימה (לדוגמה – מגבלה חוקית), ההענקה תטופל כהענקה שמסולקת המזומן, קרי – התחייבותית. בהענקה התחייבותית המדידה נמשכת עד ליום המימוש בו ההוצאה המצטברת תעמוד בדיוק על הערך הפנימי של האופציה שזהו הסכום שיותר בניכוי לצרכי מס הכנסה.

חשב ב' – צודק! הענקת אופציה שתסולק במזומן היא הענקה התחייבותית וככזו, במדידה העוקבת שלה סך ההוצאות שיירשמו במצטבר יקטינו את ההון וכנגד ירשם גידול/קיטון בהתחייבות (מחוץ להון), לכן במצטבר, המענק ההתחייבותי יביא לקיטון בהון. לעומתה, הענקת אופציה שתסולק במכשיריה ההוניים של הישות היא הענקה הונית וככזו, במדידה העוקבת שלה ההוצאות שירשמו יקוזזו עם גידול של קרן ההון ולכן, בהתעלם מהשפעת המס, ההון יישאר ללא שינוי. ייתכן מצב שבו המענק ההתחייבותי יהיה שווה אפס במצטבר וזאת כאשר עובד עוזב או לא מקיים את אחד מהתנאים המפורטים במענק. במקרה זה סך ההוצאה במצטבר שתירשם תהיה אפס ולכן ההון יישאר ללא שינוי וזאת בדומה למענק שיסולק במכשירים הוניים.

חשב ג' – טועה! הענקת אופציה שתסולק במזומן היא הענקה התחייבותית ולכן במדידה עוקבת יש לעדכן את השווי ההוגן של ההענקה מידי תקופה. לעומתה, הענקת אופציה שתסולק במכשיריה ההוניים של הישות היא הענקה הונית ולכן המדידה של השווי ההוגן מתבצעת ביום ההענקה בלבד. מכאן לכאורה, אם השווי ההוגן של המענק הולך וגדל, הרי בחלופה ההתחייבותית נרשמות יותר הוצאות. עם זאת, במידה והעובד עוזב לפני תום תקופת ההבשלה, או שתנאי הבשלה שאינו תנאי שוק, איננו מתקיים – במצב כאמור תחת שתי החלופות ההוצאה המצטברת תהיה אפס ולכן טענה זו איננה תמיד נכונה.

חשב ד' – טועה! במקרה של הענקת אופציה שתסולק במכשיריה ההוניים של הישות ההענקה היא הונית ותנאי שוק במקרה כזה נלקח בחשבון בשווי ההוגן של האופציה ולא נלקח בחשבון שוב בתקופות עוקבות. מכאן שבמידה וההענקה לא התבצעה רק בגלל אי העמידה בתנאי השוק, ההוצאה לא תבוטל (יתאפשר מיון בהון). במקרה של הענקת אופציה שתסולק במזומן, הרי שמדובר בהענקה התחייבותית אשר נמדדת מול רווח והפסד עד היום האחרון ובמקרה כזה אי עמידה בתנאי שוק תביא לשיערוך ההתחייבות לערך של 0 (מול רישום של הכנסות/ביטול של הוצאות).